

ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

1. Σκοπός της διδακτορικής διατριβής

Η διδακτορική διατριβή συνίσταται στην εκπόνηση πρωτότυπης ερευνητικής εργασίας και οφείλει να οδηγεί σε αξιολογικά ερευνητικά συμπεράσματα. Επιμέρους στόχοι της διδακτορικής διατριβής μπορεί να είναι:

- α) η επισκόπηση και κριτική ανάλυση ή ανασκευή υφιστάμενης γνώσης
- β) η εισήγηση νέων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, τεχνικών, εργαλείων ή άλλων καινοτομιών στο υπό διερεύνηση γνωστικό πεδίο
- γ) η περιγραφή και ερμηνεία κάποιου φαινομένου ή θέματος
- δ) η εκπόνηση εμπειρικών ερευνητικών μελετών, πιλοτικών ερευνών ή νέων εφαρμογών

2. Τεχνικά χαρακτηριστικά διατριβής

Το μέγεθος, το στυλ συγγραφής, οι βιβλιογραφικές ή άλλες αναφορές, καθώς και ο τρόπος βιβλιογραφικής καταγραφής των πηγών, καθορίζονται από κοινού με τον επιβλέποντα καθηγητή και σχετίζονται με τις ιδιαιτερότητες του γνωστικού πεδίου στο οποίο εμπίπτει η διατριβή και τις απαιτήσεις του θέματος. Επομένως δύναται να ακολουθείται με συνέπεια ένα από τα διεθνώς καθιερωμένα βιβλιογραφικά πρότυπα [π.χ. Harvard, Chicago Manual of Style, American Psychological Association (APA) Style, Oxford Style Manual κ.ά.].

Κατά την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής, έμφαση δίνεται περισσότερο στην επιστημονική της πληρότητα παρά στην έκτασή της. Η έκταση του κειμένου προσδιορίζεται ανάλογα με το πεδίο εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 9 του Κανονισμού.

Κάθε σελίδα του κειμένου πρέπει να αριθμείται με συνεχή αρίθμηση.

Η αρίθμηση αρχίζει από την πρώτη σελίδα του κειμένου και τελειώνει στο τέλος της όλης διατριβής, συμπεριλαμβανόμενων των παραρτημάτων και της βιβλιογραφίας. Υλικό που εμφανίζεται πριν από τα κεφάλαια του κυρίως κειμένου, όπως πρόλογος/ευχαριστίες, αφιέρωση (εάν υπάρχει), πίνακας περιεχομένων, κατάλογοι πινάκων/εικόνων/χαρτών και περίληψη (στην Ελληνική και στην Αγγλική γλώσσα), αριθμείται με μικρούς λατινικούς αριθμούς και εμφανίζεται με αυτή ακριβώς τη σειρά μετά τη σελίδα τίτλου. Η σελίδα τίτλου δεν αριθμείται ούτε προσμετράται στο συνολικό αριθμό σελίδων της διατριβής.

3. Παρουσίαση κειμένου

Η διατριβή πρέπει να παραδίδεται απαραίτητως γραμμένη σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, εκτυπωμένη στη μια πλευρά της σελίδας, σε καλής ποιότητας λευκό χαρτί μεγέθους DIN A4, με περιθώρια 3,17 cm σε όλες τις πλευρές και αριστερή θέση περιθωρίου βιβλιοδεσίας 1cm. Για το κείμενο χρησιμοποιείται μαύρη γραμματοσειρά κατά προτίμηση Times New Roman ή Arial μεγέθους 12 στιγμών. Το διάστιχο του κυρίως κειμένου πρέπει να είναι 1,5 γραμμή ενώ των υποσημειώσεων (ή των σημειώσεων τέλους) μονό. Για τις υποσημειώσεις (ή σημειώσεις τέλους) συνιστάται η χρησιμοποίηση της ίδιας γραμματοσειράς μεγέθους 10 στιγμών. Εάν χρησιμοποιηθούν άλλες γραμματοσειρές μέσα στο κείμενο με σκοπό να διαχωρίσουν τμήματά του από το υπόλοιπο της διατριβής, αυτές θα πρέπει να είναι ευανάγνωστες και του ίδιου μεγέθους με το υπόλοιπο κείμενο. Κατά κύριο λόγο, τα τυχόν μουσικά παραδείγματα ενδείκνυται να καταγράφονται με τη χρήση των ειδικών ηλεκτρονικών προγραμμάτων (π.χ. Finale, Sibelius).

Είναι δυνατόν λεζάντες πινάκων και εικόνων, υποκεφαλίδες και τίτλοι κεφαλαίων, υποκεφαλαίων και εδαφίων να εμφανίζονται και σε διαφορετικό μέγεθος και μορφή γραμματοσειράς εφόσον είναι ευανάγνωστα και ακολουθούν όλες τις υπόλοιπες προδιαγραφές συγγραφής της διδακτορικής διατριβής. Γενικά, καλό είναι να αποφεύγεται η χρήση πολλών διαφορετικών γραμματοσειρών μέσα στο κείμενο καθώς και διακοσμητικών στοιχείων, πλαισίων, σκιάσεων, κ.λ.π. που αποσκοπούν στη δημιουργία αισθητικού αποτελέσματος αλλά που παράλληλα αποσπούν την προσοχή από το περιεχόμενο της διατριβής. Γενικά, η μορφή της διατριβής πρέπει να είναι λιτή. Για τις επιμέρους διορθώσεις χρησιμοποιείται υποχρεωτικά η ανταλλαγή του κειμένου σε ηλεκτρονική μορφή (word document) μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

Στην οριστική της μορφή, εκείνη δηλαδή, που κατατίθεται μετά τις πιθανές διορθώσεις της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής και την επιτυχή ανταπόκριση του υποψηφίου, η διδακτορική διατριβή πρέπει να είναι βιβλιοδετημένη σε τόμο μεγέθους A4 με σκληρά σκουρόχρωμα εξώφυλλα (μπλέ βαθύ ή μαύρο) όπου στην εμπρόσθια όψη αναγράφονται τα στοιχεία της παραγράφου 4 του παρόντος, ενώ στην πίσω όψη δεν αναγράφεται τίποτε. Εάν το σύνολο των σελίδων είναι περισσότερο από 300, υποχρεωτικά η διατριβή κατατίθεται σε δύο τόμους, οπότε στην περίπτωση αυτή στα στοιχεία της ράχης προστίθεται ο αριθμός τόμου (πχ. I, II).

4. Σελίδα τίτλου διατριβής

Στη σελίδα τίτλου (πρώτη σελίδα στο εσωτερικό του τόμου) πρέπει να περιέχονται κατά σειρά εκ των άνω προς τα κάτω:

- i. Το λογότυπο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας
- ii. Η ονομασία του Ιδρύματος, της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών και του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης.
- iii. Ο τίτλος της διδακτορικής διατριβής (ο τίτλος αναγράφεται ολογράφως και δεν περιέχει σύμβολα μουσικής σημειογραφίας ή άλλους μη συμβατικούς χαρακτήρες)
- iv. Το ονοματεπώνυμο του συγγραφέα
- v. Το ονοματεπώνυμο του επιβλέποντα
- vi. Ο τόπος και το έτος

Μετά τη σελίδα τίτλου, ακολουθεί σελίδα στο κάτω μέρος της οποίας πρέπει να αναγράφεται το εξής:

Η έγκριση διδακτορικής διατριβής από το Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, δεν υποδηλώνει την αποδοχή των γνώμων του συγγραφέα (N. 5343/1932, άρθρο 202, παρ.2).

5. Ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων (copyright)

Δύο ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων αφορούν στη διδακτορική διατριβή. Πρώτον (α), τα πνευματικά δικαιώματα της ίδιας της διατριβής, και δεύτερον (β), τα πνευματικά δικαιώματα του υλικού που χρησιμοποιήθηκε για τη συγγραφή της. Όσον αφορά στο πρώτο ζήτημα, ισχύουν τα εκάστοτε οριζόμενα από την Εθνική Νομοθεσία. Όσον αφορά στο δεύτερο, ισχύουν τα οριζόμενα από την Εθνική Νομοθεσία ή/και τα οριζόμενα από τους κατόχους των πνευματικών δικαιωμάτων τους. Ο υποψήφιος διδάκτορας φέρει ολοκληρωτικά την ευθύνη της σύννομης χρήσης του υλικού.

6. Ζητήματα λογοκλοπής (plagiarism)

Οποιαδήποτε εκτροπή από τα αναφερόμενα στην παρ. 5, σημείο (β) του παρόντος εκ μέρους του υποψήφιου διδάκτορα συνιστά λογοκλοπή και επισύει τις ποινές που ορίζονται στην παράγραφο 8 του άρθρου 9 του Κανονισμού Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης.

Με την κατάθεση της διατριβής στην τελική της μορφή, ο υποψήφιος διδάκτορας παραδίδει υπογεγραμμένη στη Γραμματεία του Τμήματος την ακόλουθη υπεύθυνη δήλωση:

Με ατομική μου ευθύνη και έχοντας επίγνωση της δυνατότητας επιβολής κυρώσεων από τη Σ.Τ. του Τ.Μ.Ε.Τ., δηλώνω υπεύθυνα ότι για τη συγγραφή της διδακτορικής μου διατριβής δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από εφημερίδα ή περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ).

7. Διάρθρωση των κύριων τμημάτων της διατριβής

Η διδακτορική διατριβή πρέπει να είναι διαρθρωμένη κατά τα πρότυπα των επιστημονικών μονογραφιών και μελετών. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνονται με την παρακάτω σειρά:

- i. Πρόλογος - ευχαριστίες
- ii. Αφιέρωση (εάν υπάρχει)
- iii. Πίνακας περιεχομένων
- iv. Κατάλογοι πινάκων, διαγραμμάτων, χαρτών και/ή άλλων εποπτικών μέσων
- v. Περίληψη και λέξεις κλειδιά στα Ελληνικά (1 σελίδα)
- vi. Περίληψη και λέξεις κλειδιά στα Αγγλικά (1 σελίδα)
- vii. Εισαγωγή
- viii. Κυρίως κείμενο (κατανομή κατά κεφάλαια, υποκεφάλαια και εδάφια)
- ix. Συμπεράσματα
- x. Βιβλιογραφία (και λοιπές πηγές)
- xi. Παραρτήματα (εάν υπάρχουν)

Στον πρόλογο γίνεται σύντομη αναφορά στη διαδικασία εκπόνησης της διατριβής και αποδίδονται ευχαριστίες προς όλους (άτομα ή φορείς) όσους συνέβαλαν με οποιονδήποτε

τρόπο στην υλοποίησή της. Ιδιαίτερες ευχαριστίες πρέπει να αποδίδονται και σε εκείνους που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στη διεξαγωγή της έρευνας.

Η *περίληψη* αποτελεί μια σαφή και σύντομη περιγραφή του περιεχομένου, της μεθόδου και των συμπερασμάτων της διδακτορικής διατριβής σε μια το πολύ σελίδα.

Στην *εισαγωγή* παρουσιάζονται αναλυτικά: (α) Το αντικείμενο, οι στόχοι και η σκοπιμότητα της συγκεκριμένης διδακτορικής διατριβής. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στον προβληματισμό που οδήγησε στην επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, στους επιμέρους στόχους και τα ερευνητικά ερωτήματα, ή υποθέσεις, προς έλεγχο και διερεύνηση, καθώς και στην αιτιολόγηση της επιστημονικής (θεωρητικής ή/και εφαρμοσμένης) σκοπιμότητας της διατριβής. (β) Η κριτική ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας πάνω στο θέμα καθώς και η συνολική αποτίμηση της έρευνας που έχει ήδη γίνει προς την κατεύθυνση αυτή. (γ) Η μεθοδολογία προσέγγισης του αντικειμένου της διατριβής, καθώς και οι τεχνικές συλλογής, επεξεργασίας και ανάλυσης των στοιχείων. (δ) Η διάρθρωση της εργασίας με σύντομη περιγραφή του περιεχομένου κάθε κεφαλαίου.

Το *κυρίως κείμενο* χωρίζεται σε αριθμημένα κεφάλαια, κάθε ένα από τα οποία αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη αυτοτελή ενότητα και τα οποία ακολουθούν μεταξύ τους μια λογική αλληλουχία στην ροή της διατριβής. Τα κεφάλαια πρέπει να χωρίζονται σε υποκεφάλαια και εδάφια αριθμημένα κατά το δεκαδικό σύστημα (π.χ. 3, 3.1, 3.1.1). Στα κεφάλαια περιλαμβάνεται το κυρίως αναλυτικό τμήμα της διατριβής.

Στα *συμπεράσματα* περιλαμβάνεται σύνθεση και συζήτηση των κυρίων ευρημάτων της διατριβής, τοποθετημένων στα συμφραζόμενα του θέματος της καθώς και στο ευρύτερο επιστημονικό πεδίο στο οποίο αυτά εντάσσονται. Επίσης επισημαίνονται αντικειμενικές δυσκολίες, που τυχόν προέκυψαν κατά την εκπόνηση της διατριβής, προτείνονται κατευθύνσεις για μελλοντική έρευνα και παρατίθενται τελικές κριτικές απόψεις και συμπεράσματα του συγγραφέα. Το κεφάλαιο των συμπερασμάτων οφείλει να είναι μια αυτοτελής ενότητα χωρίς περιττές επαναλήψεις σημείων από προηγούμενα κεφάλαια και να χαρακτηρίζεται από ολιστική και συνθετική οπτική επί του συνόλου της διατριβής.

Σε *παραρτήματα* γενικά εισάγονται διάφορα στοιχεία βοηθητικής ή συμπληρωματικής σημασίας σε σχέση με αυτή καθαυτή την διδακτορική διατριβή (πχ μουσικά κείμενα, οπτικοακουστικό υλικό, ερωτηματολόγια, στατιστικές σειρές, πίνακες, διαγράμματα, χάρτες κλπ που δεν μπόρεσαν να χωρέσουν στο κυρίως κείμενο, αποδελτιωμένα αρχεία, κ.ο.κ). Η σύνταξη και παράθεσή τους γενικά ακολουθεί όλες τις παραπάνω προδιαγραφές, που αφορούν στην σύνταξη του

κειμένου της διδακτορικής διατριβής, ως αναπόσπαστο τμήμα αυτής, συμπεριλαμβανόμενης και της αρίθμησης, η οποία συνεχίζεται στα παραρτήματα απευθείας από το κυρίως κείμενο της διατριβής. Το τυχόν οπτικοακουστικό υλικό ενδείκνυται να συνοποβάλλεται σε συμβατή ηλεκτρονική μορφή (π.χ. .mp3/.wav/.mp4).

Στη βιβλιογραφία περιλαμβάνονται όλες οι πηγές (βιβλία, άρθρα, μελέτες, εισηγήσεις σε συνέδρια, στατιστικά δελτία, αναλύσεις στην ημερήσιο και περιοδικό τύπο, ντοκουμέντα οργανισμών, αρχειακό υλικό, δισκογραφικές αναφορές, κλπ), που χρησιμοποιήθηκαν κατά την εκπόνηση της διατριβής. Σε χωριστή ενότητα που ακολουθεί τη βιβλιογραφία περιλαμβάνονται, εφόσον υπάρχουν, η δισκογραφία (cd, κασέτες κτλ), οι ταινίες, και οι δικτυακές πηγές.